

Съвременни пресмятания за иновации
AComIn: Advanced Computing for Innovation

Автоматично извличане на пациентно ориентирани данни от свободен медицински текст на информатизирани здравни записи

Доц. д-р Димитър Чаръкчиев, дм

УСБАЛЕ “Акад. Ив. Пенчев”, Медицински университет – София

Проф. Галя Ангелова, дмн

Институт по информационни и комуникационни технологии, Българска
академия на науките

AComIn Workshop
15-17 May 2013

БОЛНИЧНАТА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА НА УСБАЛЕ

- Подобряване на лечебно-диагностичната и профилактична дейност и
- Постигане на ефективно управление, **посредством**
- Усъвършенстване на информационните процеси чрез автоматизирането им

ОБХВАТ НА БИС

- Регистратура и каса
- Приемни и консултативни кабинети
- Клиники и отделения
- Лаборатории
- Образна диагностика
- Болнична аптека
- Администрация
- Връзка с МЗ, НЗОК, РЦЗ и др.

ИНФОРМАТИЗИРАНО ЗДРАВНО ДОСИЕ

Досието на пациента е:

- **Точен и пълен структуриран запис на всичко** което е наблюдавано, обсъждано и извършено от лекаря ,
- който **осигурява обмена и повторното използване** на данните и знанията,
- на приемлива цена
- **Запис, в който са съхранени всички необходими сведения за лечението и наблюдението** на пациента
- **Физически разпределено и поделено** между здравните професионалисти.
- **Средство за комуникация и за управление** на свързаните с него процеси

ИНФОРМАТИЗИРАНО ЗДРАВНО ДОСИЕ

Електронен здравен запис (ЕЗЗ)

- Хранилище на личните здравни данни във формат позволяващ обработката им от компютърни системи
- Изградено на базата на модел на информацията (*ISO*)
- Автори на моделите на понятията в конкретните области са клиницистите
- Информатиците – автори на моделите на информацията

Основни данни на пациента

Имена на пациента: **Христо Антонов Димитров**   Възраст : **18 год**   Дата на приемане : **21.05.2008 г.**
 Приет по клинична пътека : **Заболяване на хипоф.и надбъбр.под 18год**   Приемаш лекар : **Д-р Нато Василевски**
 Приет с диагноза : **Кръвно налягане и други данни за пациента**
 Лекуващ лекар :
 Алергичен към :

Кръвно налягане и други данни за пациента

Ръст (в сантиметри) :   Тегло (в килограми) :   ИТМ :

Систолично :   Диастолично :   **Покажи допълнителна информация**

Размер на маншета :

Използван уред :

Място на измерване :

Метод на измерване :

Събитие :

Статус при измерване		Информация	
Поза на измерване :	<input type="text" value="Standing"/>	Систолично :	<input type="text" value="120"/>
Състояние при измерване :	<input type="text" value="At rest"/>	Диастолично :	<input type="text" value="60"/>
Ниво на усилие :	<input type="text" value="0"/>	Средно артериално налягане :	<input type="text" value="0"/>
Наклон при измерването :	<input type="text" value="0"/>	Налягане на пулса :	<input type="text" value="0.0"/>
		Коментар :	<input type="text" value="Без ортостатизъм"/>

Основна диагноза и пр

Основна диагноза : AI

Придружаващи

Данни за изписване

- Изписан
- Преведен
- Починал

отказ от лечение от ЗЗОЛ   Лекар :

Пролежани леглодни :   Болничен лист No :   Брой дни :   Състояние :

Изпиши пациента от лечебното заведение

13606-1

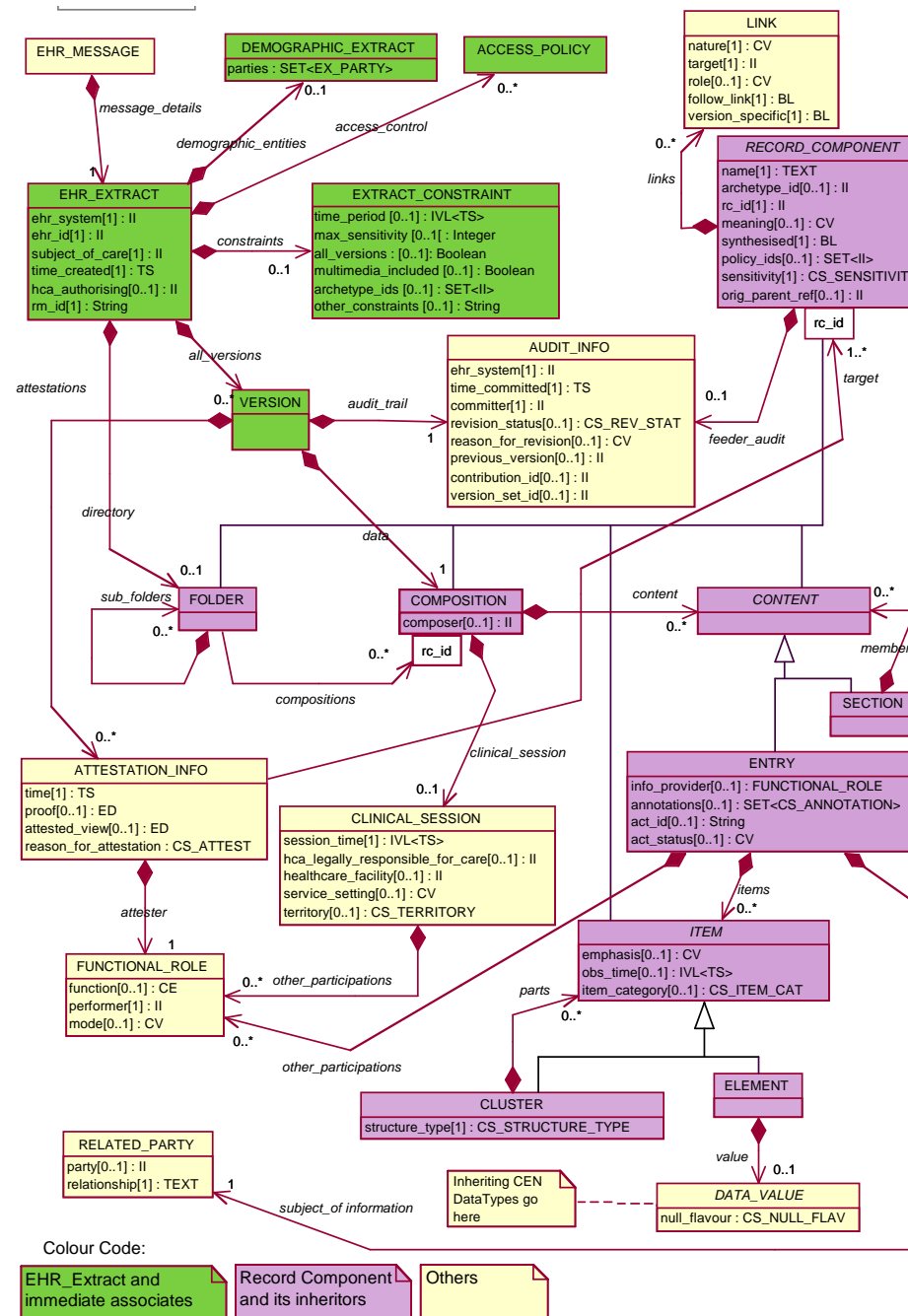
Референтен модел

L'EHR_EXTRACT е коренът на извадката от E33
- представен на *зелен* фон.

Компонентите на записа са представени на *виолетов* фон

Всички други класове са представени на бял фон

Цветовете са без значение за моделирането

Архитектура на ЕЗЗ

- Полезните сведения в ЕЗЗ, са **структуриране йерархично**.
  - Медицинските наблюдения, цели и изводи могат да имат проста или по-комплексна структура.
  - Тези елементи, по принцип са структурирани в параграфи, съдържащи се в « *документи* » като например бележките от консултациите, протоколите и епикризите.
  - Тези документи са *подредени в класьори* (папки)
  - *Множество класьори могат да се отнасят към един пациент* в рамките на една болница (например класьор за медицинските грижи (история на заболяването), класьор с рентгеновите снимки, класьор с хистологични резултати и др.)
- Референтният модел трябва да отразява **тази структура и тази йерархична организация**, за да бъде верен на оригиналния медицински контекст и да гарантира ,че смисълът се запазва при обмен на ЕЗЗ между различни системи

Контекст на информацията

- Стандартът използва определението Първичен контекст на информацията (Original Information Context) за да представи идеята, че всеки компонент на E33 има първичен контекст
- Всеки компонент на записа (Record Component) е вложен в идентифициран архитектурен компонент
- Възможните контейнери са:
  - **EHR_Extract** – кореновия клас (**Root Architectural Component**)
  - **4 типа на оригинални комплекси от компоненти (Original Component Complex (OCC))**
    - Папка (Класьор)
    - Композиция
    - Секция
    - Група (Cluster)

Йерархични компоненти на ЕЗЗ

ЕЗЗ (EHR)

Папки (Folders)

Композици

Секции

Входни данни (Entries)

Групи (Clusters)

Елементи

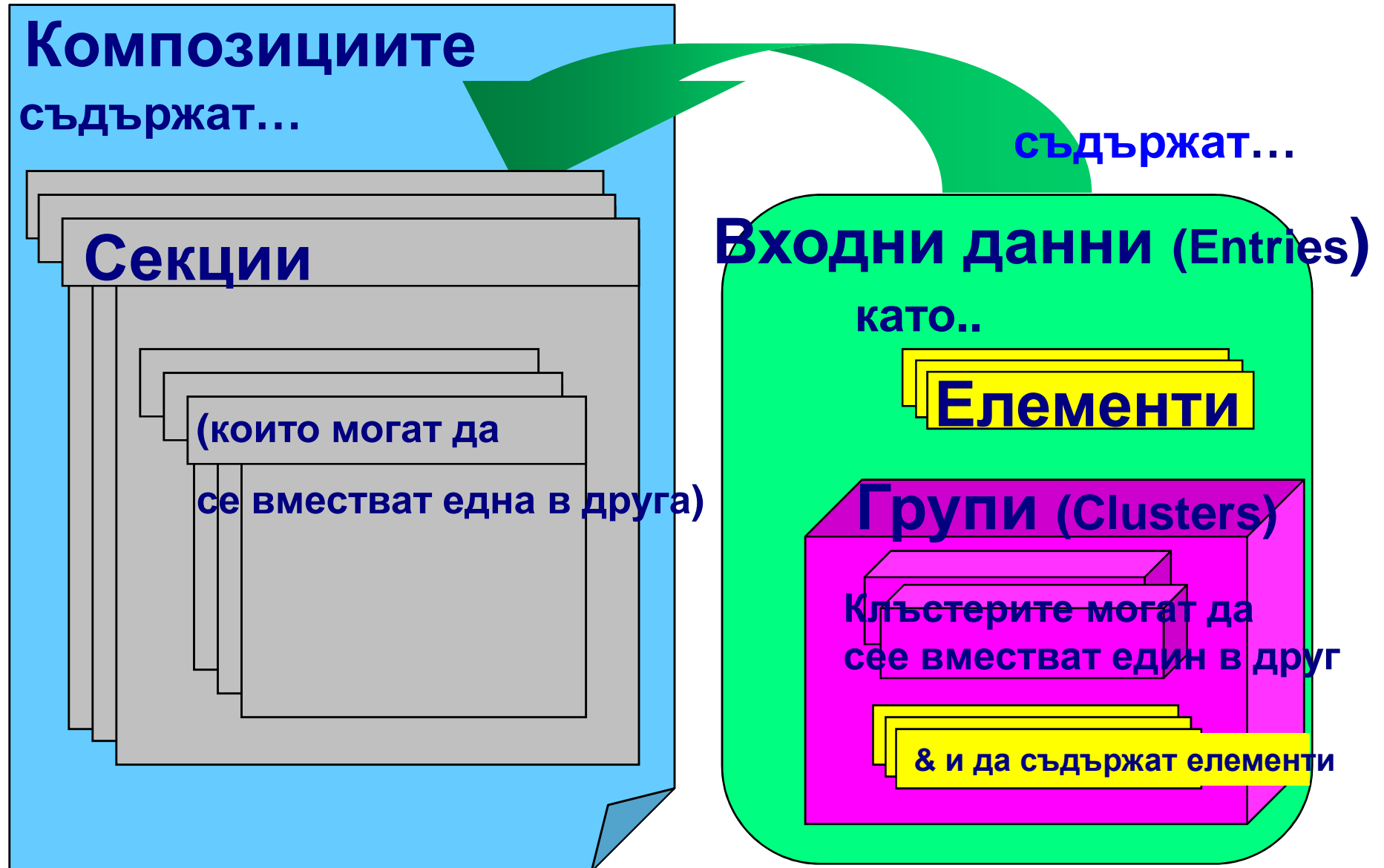
Стойност на данните

- Представява Електронния здравен Запис отнасящ се за един човек
- Най-високото ниво на ЕЗЗ, групиращо части от досието - по епизод, по мед. специалност и др.
- Клиничен преглед, посещение, или документ – напр. резултат, епикриза
- Параграфи представящи фазите или различни моменти на посещението
- Информация за наблюдение(я), оценка(и) и предписание(я)
- Комплексни структури (таблици, серии на времеви интервали), напр. интервали
- Крайно разклонение на йерархията, имащо определена стойност - пулс, тегло
- Тип на данните за всяка реална инстанция например кодирани термини , количества с техните единици

Логически изграждащи блокове на ЕЗЗ

Логически изграждащи блокове на E33

Включени данни

- Данни за престоя – дати на приемане и изписване, продължителност, превеждане от една клиника в друга
- Данни за пациента – демографски данни, възраст, пол, състояние, ДСГ и др.
- Диагнози – МКБ 10
- Процедури – МКБ 9 КМ
- Медикаментозно лечение – АТС кодове
- Лабораторни изследвания
- Текстови файлове – епикризи

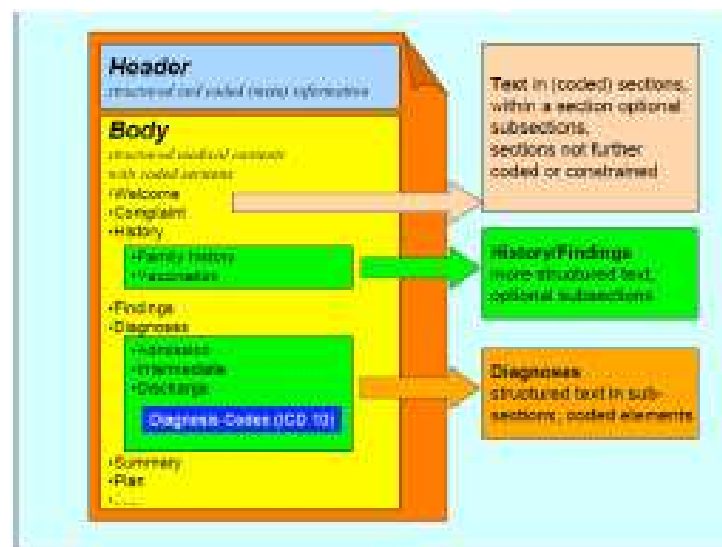
Структура на епикризата

- Лични данни
- Диагнози
- Анамнеза
- Статус на пациента
- Лабораторни данни
- Консултации
- Обсъждане
- Лечение
- Препоръки

Архитектура на клиничния документ

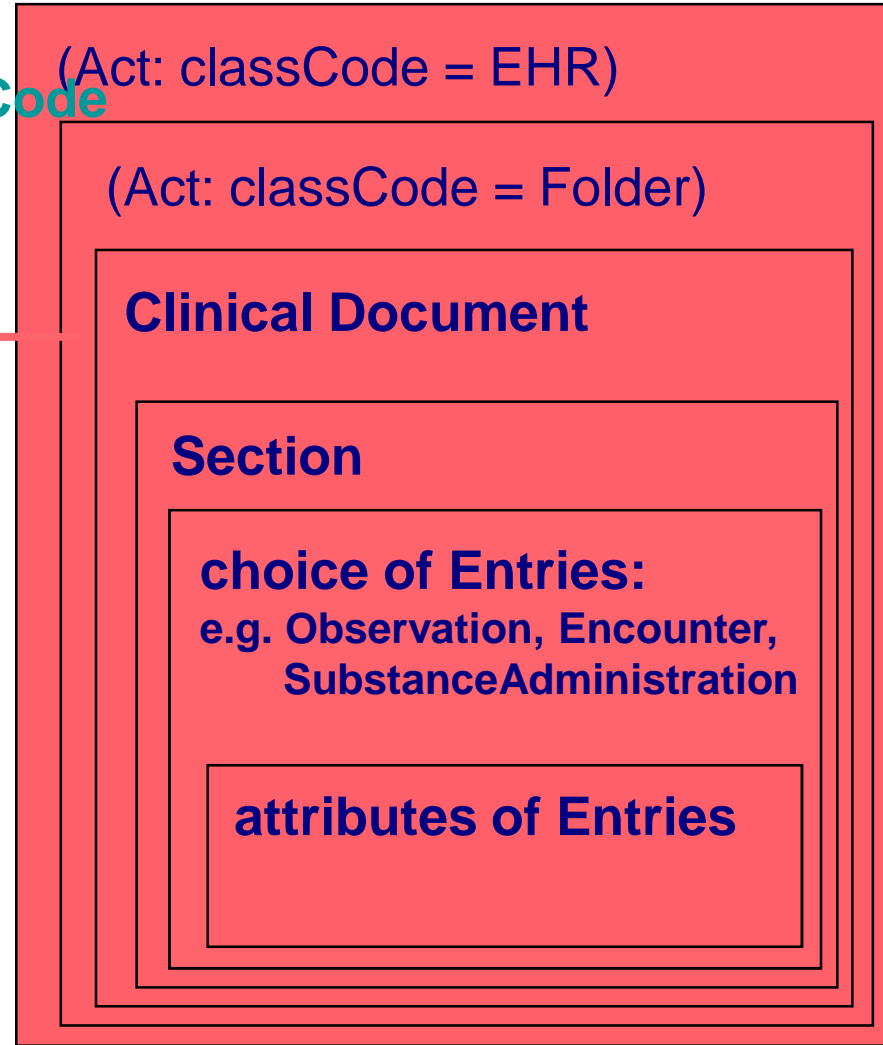
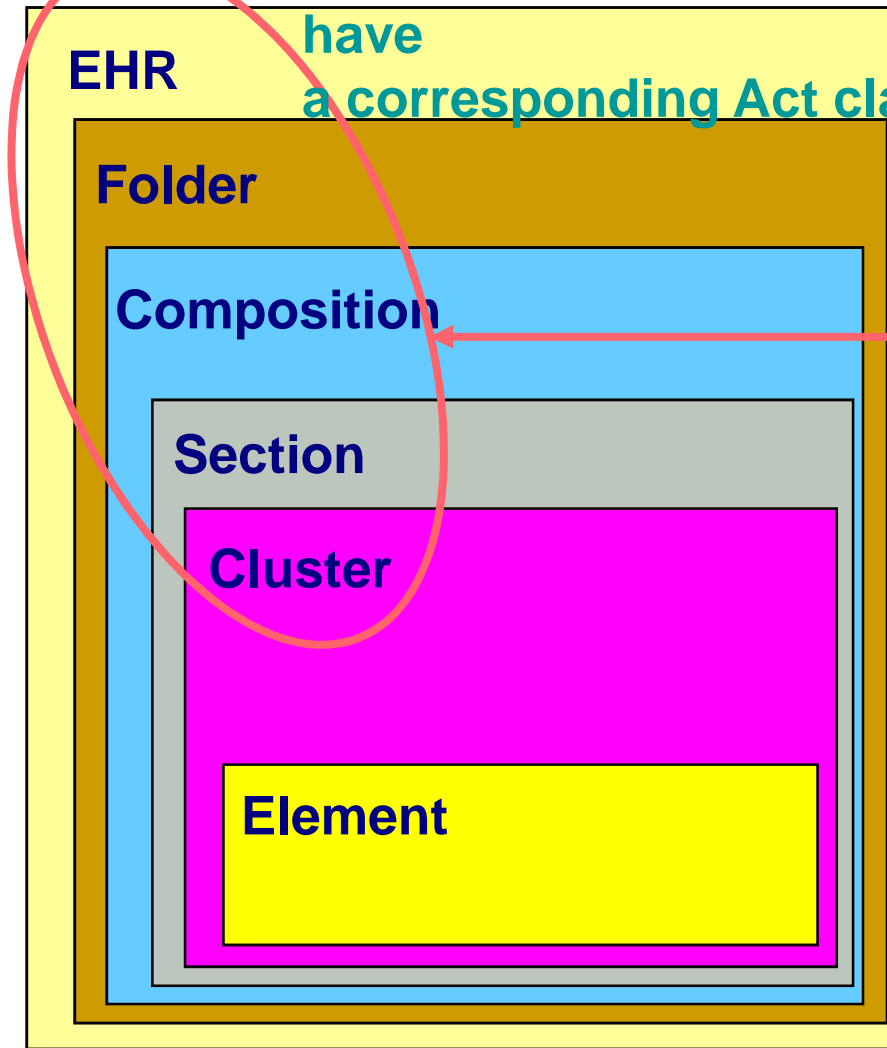
Clinical Document Architecture (HL7 CDA)

Прилага се в редица страни за форматиране на епикризи

EN 13606 отнасяне към HL7 & CDA

All of the EN 13606 container classes now
have
a corresponding Act classCode

Българският медицински език

- В здравните записи се използва медицинска терминология на български и латински език
- Няма предпочитания и едновременно като синоними се използват термини на двата езика
- Диабетес мелитус – типус 1. Полиневропатия диабетика. Angiosclerosis vas. retinae hypertonica. Retinopathia diabetica simplex.

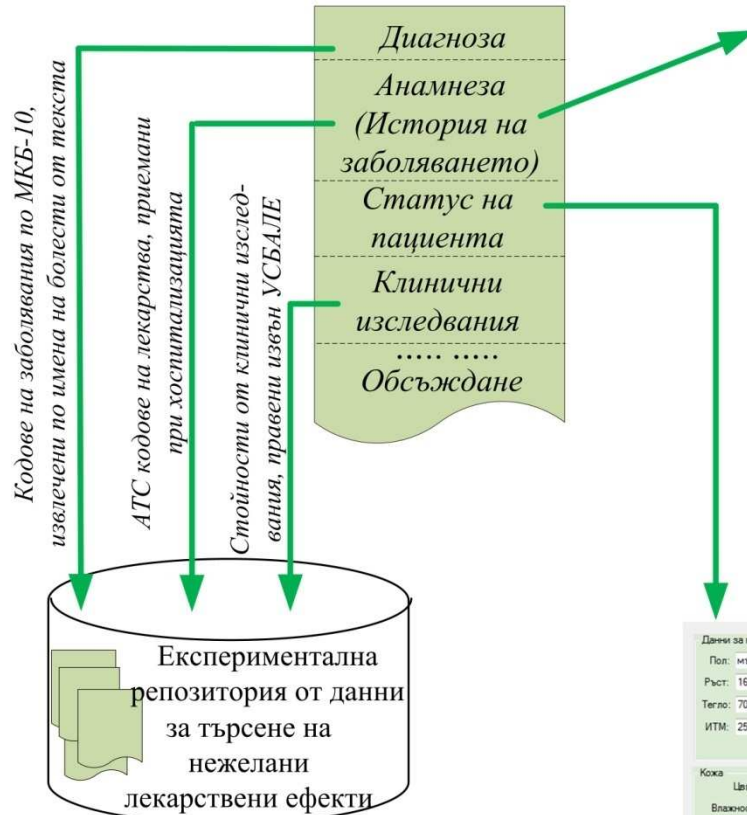
Българският медицински език

- Понякога латинските термини се изписват на кирилица, особено когато лекарят няма желание да превключва клавиатурата от кирилица на латиница
- По принцип смесицата на латински и български термини е всеобщо приета, включително и в официални документи

Автоматично извличане на данни от информатизираните болнични записи

- В рамките на два проекта “ЕВТИМА” и “PSIP” бяха разработени и тествани върху корпус от 6200 епикризи 3 компонента за автоматично извличане на медицински данни
  - *Компонент за автоматично присвояване на кодове по МКБ – 10 на диагнози*
  - *Компонент за автоматизирано извличане на данни за лечението, базиран на АТС кодове*
  - *Компонент за извличане на стойностите на лабораторни изследвания*

6200 анонимизирани епикризи

Temporal Events Diagram

episode 1
 episode 2
 episode 3
 episode 5
 episode 6
 episode 11

diagnosis
 диабетна полиневропатия : G63.2 , Диабетна полиневропатия (E10-E14) с об

Record ID: 100046-08

Данни за пациента
 Пол: мъж   Общо състояние: добро
 Ръст: 165   Позиция в леглото: активна
 Тегло: 70   Фебрилност: афебрилен
 ИТМ: 25   Възраст: отговаря на действителната

Двигателна система
 правилно развита

Дишателна система
 Гръден кош: емфизематозен
 Перкуссионен тон: хиперсонорен
 Респираторна подвижност: запазена
 Дишане: чисто везикулярно

Сърдечно-съдова система
 Пулс: 78 уд./мин.
 КН: RR 120/80 mmHg
 Сърдечна дейност: ритмична
 Тонове: ясни
 Шум: систоличен на върха

Отделителна система
 Succusio Renalis
 Ляво: -
 Дясно: -

Долни крайници
 Откоп: пиповат
 Пулсации на периферни артерии: запазени

Общи
 Кожа: Влажност: много суха
 Стилпала: фикуси

Описание на лекарственото

Измисляне на медикамент   Редактиране схема   Прехвърляне на медикамента   Изтриване лекарството

1 пъти на ден в (08:00) по (10) IU.

Дата(Н)	Брой Дни	Дата(К)	Наименование	Кол. от Аптека	Кол. от Клиника	Кол. от Пациент
28/04/2011	7	04/05/2011	Инсулаглар НМ 4 IU 10Ммл	0.000	0.000	1.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Рокатрол капсул. 0.25mgx100 бр.	0.000	0.000	7.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Беталок табл. 50 мг	0.000	0.000	12.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Крестор табл. 10 мг x 28 бр.	0.000	0.000	7.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Венофер амп 100 мг 5 мл	0.000	0.000	7.000

Начало Дата и час   Схема на приложение   Бр. Дни   Край

Общо необходимо количество   Наличност в пациента

Количество в аптечна наличност: 0.000   0.000

Количество в лекарствени единици: 0.000   0.000

Показатели   Отрисовка

Автоматично извличане на МКБ-10 диагнози от клиничен текст

- Централна задача напр. в САЩ, наречена *автоматично кодиране*
- Болниците (Mayo Clinic) поддържат звена от мед. информатици вкл. комп. Лингвисти
- Secondary use of patient health records
- Диагнозата може да се намира навсякъде в текста (при нас – установените диагнози са в първата секция)
- Постигната голяма точност за корпуса

БГ-Ресурси – МКБ и tabular index

- МКБ-10: 14439 описания 'код' - 'текст'

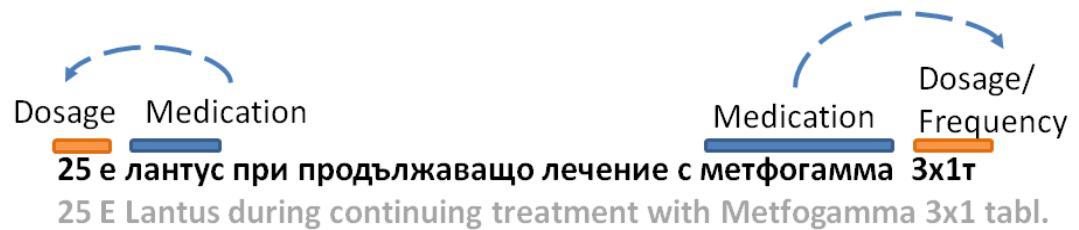
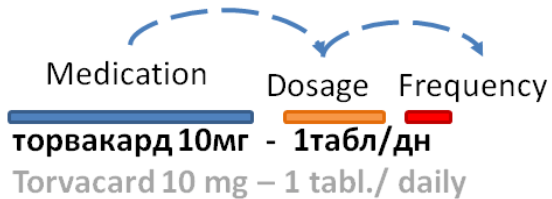
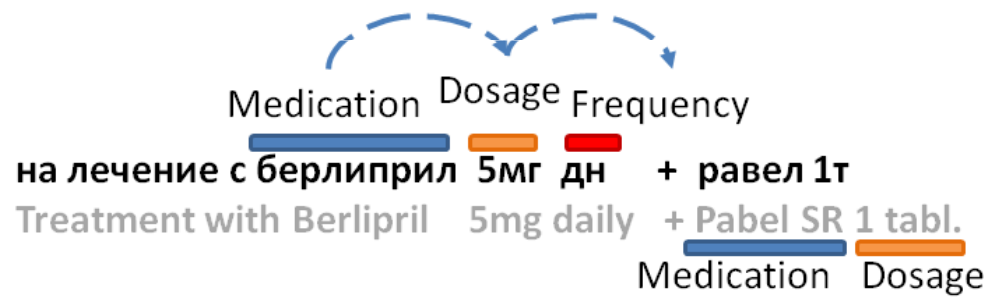
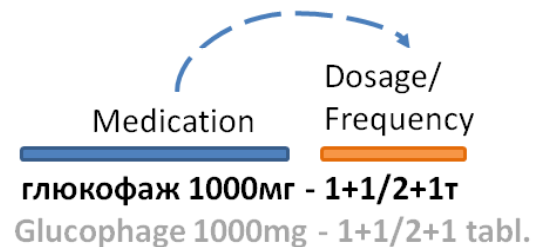
E06.0 Остър тиреодит

- 'Указания' за прилагането ѝ

- 19 161 БГ-думи
- 291 116 БГ-словоформи
- 2 221 лат. терм. (11.59%)
- 83 713 срещания
лат. терм. (28.76%)
- 76 939 описания на
9044 кода от МКБ-10

**Морбили (черно) (хеморагично)
(супресирано) B05.9**
– германско (*виж също* Рубеола) B06.9
– с
– – енцефалит B05.0† G05.1*
– – интестинални усложнения B05.4†
K93.8*
– – кератит (кератоконюнктивит) B05.8†
H19.2*
– – менингит B05.1† G02.0*
– – отитис медия B05.3† H67.1*
– – пневмония B05.2† J17.1*
– – усложнения, НКД B05.8
Мориа F07.0
Морон (IQ 50–69) F70.–
Морска болест T75.3

1500 Лекарства, АТС кодове – ОБУЧЕНИЕ с цел извличане на правила

Резултати за 6200 епикризи

	Брой срещания в 6200 записа	Точност	Покриваемост	F Хармонично средно
Диагнози	26 826	97.30%	74.69%	84.50%
Лекарства	160 892	97.28%	99.59%	98.42%

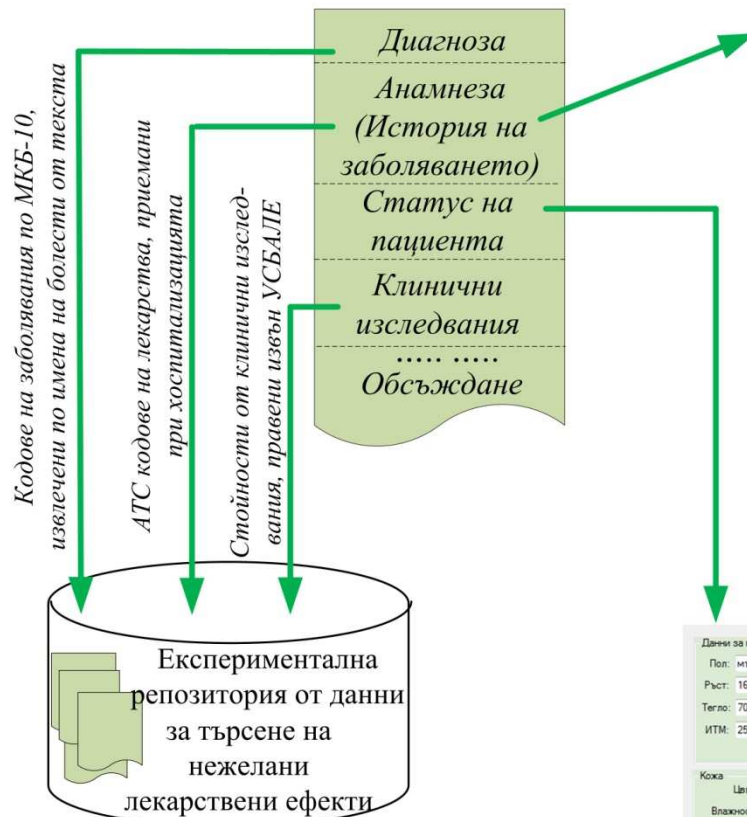

Разпознаване на лекарства, приемани в момента на хоспитализацията (ден 0)

- Контекстуализация
- Извличане само от анамнезата при срещане на подходящи изрази
- 500 лекарства в 6200 епикризи

	Точност	Покрива-емост	F Хармонично средно
лекарства ден 0	88%	92,45%	90,17%

6200 анонимизи- рани епикризи

Дата(Н)	Брой Дни	Дата(К)	Наименование	Кол. от Аптека	Кол. от Клиника	Кол. от Пациент
28/04/2011	7	04/05/2011	Инсулаглар НМ 4 IU 10Ммл	0.000	0.000	1.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Рокатрол капсул. 0.25мкг 100 бр.	0.000	0.000	7.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Беталок табл. 50 мг	0.000	0.000	12.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Крестор табл. 10 мг x 28 бр.	0.000	0.000	7.000
28/04/2011	7	04/05/2011	Венофер амп 100 мг 5 мл	0.000	0.000	7.000

Record ID: 100046-08

Репозитория на проекта ПСИП

- Случай 26137
- Добавяне на диагнози

В БИС: E66.8 '*Other obesity*'

Извлечени от текста диагнози на придружаващи заболявания:

E89.8 '*Postprocedural adrenocortical (-medullary) hypofunction*'

E28.9 '*Other ovarian dysfunction*'

- Лекарства, стойности от клинични изследвания – вж.файл

КОЛЕКТИВ

- Димитър Чаръкчиев
- Галя Ангелова
- Светла Бойчева
- Ивелина Николова
- Христо Димитров
- Живко Ангелов

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Следва демонстрация в реално време